Notulæ ad Plantas Japonicas et Koreanas. X.

(Continuari e pagina 36 vol. XXVII.).

T. Nakai.

140) **Aconitum koreanum**, (LÉVL.) RAPCS. Syst. Aconit. Gen. (1907) p. 20.

A. Delavayi var. *coreana*, LÉVL. in Bull. Acad. Int. Geogr. Bot. (1902) p. 390.

A. coreanum, LÉVL. in Fedde Rep. (1909) p. 101.

A. Anthora (non L.) KOM. Fl. Mansh. II. p. 259. NAKAI Fl. Kor. I. p. 29.

Species habitu Aconito Anthora similis sed exquo sequenti modo distincta.

A. Anthora.

Sepala persistentia flava. Nectarium sub calcar truncato-incumbens. Ovarium 5.

A. koreanum.

Sepala decidua flavida sed violaceo-suffusa. Nectarium ad calcar sensim transiens. Ovarium 3.

Habitat in Manshuria et Korea tota.

141) *Aconitum koreanum*, NAKAI Fl. Kor. I. (1909) p. 31. tab. II.

= **Aconitum triphyllum**, NAKAI nom. nov.

Nomen mutandum est ne confundatur cum *Aconito koreano*, RAPCS.

Aconitum Fischeri a V. KOMAROV in Flora Manshuriæ enumeratum et pro parte a RAPAICS RAYMUND descriptum sunt cum pæsente conspecificum, enim *Aconitum Fischeri* caulem erectum firmum, folia ex omni parte glabra, inflorescentiam glabram habet.

Habitat in Manshuria, Korea et China.

In Japonia hoc non crescit. Si similis planta occurrit, ea sit *A. japonicum* pedicellis glabris, tumque pedicellis longe brevioribus.

142) ***Aconitum monanthum***, NAKAI sp. nov. (Napellus).

Caulis flaccidus usque 28 cm altus glaberrimus, sub folia leviter angulatus. Folia glaberrima radicalia ignota. Folia caulina inferiora longe-superiora brevipetiolata. Petiolus foliorum inferiorum basi dilatato-amplexicaulia. Lamina trisecta, segmentis lateralibus alte bisectis, omnibus inciso-lineari-lacinia-tis, 1–3 cm longa 3.5–4.5 cm lata, infra pallidiora. Flos solitarius terminalis longe-pedunculatus magnus. Sepala intense violaceo-cærulea. Sepala inferiora inæqualia (aliud oblongum 17 mm longum 6 mm latum, aliud oblique obovatum 17 mm longum 12 mm latum) intus sub lente sparsissime ciliolata, basi albida. Sepala lateralia late oblique obovata 2 cm longa et lata, intus rarissime ciliolata. Cassis maxima 3 cm alta, rostro leviter producto. Nectarium 2 a basi 2.5 cm altum, calcare erecto apice semiannulare. Stamina numerosa. Filamenta basi alata sed non dentata. Ovarium 3 glaberrimum parallelum.

Habitat in monte Shangpeishan (長白山), Corea. VIII. 1913. (T. MORI n. 71).

Species affinis *A. delphinifolii*, sed exqua differt foliorum lacinis angustioribus, flore solitario et longe-pedunculato, ovariis tribus et colore floris.

143) ***Aconitum Fauriei***, LÉVL. et VNT. in Bull. Soc. Agr. Sci. et Arts. de La Sarthe LX (1905) p. 77–78. FEDDE Rep. (1906) p. 173. NAKAI in Tokyo Bot. Mag. XXII p. 135.

A. japonicum var. *cæruleum* Hort.

A. chinense {non SIEB. in PAXT. Mag. Bot. V. (1838) p. 3} SIEB. et ZUCC. Fl. Jap. Fam. Nat (1843–1846) p. 335. NAKAI in Tokyo Bot Mag. XXII p. 135.

A. japonicum (non DECSN. nec THUNB.) DAVIS in Encycl. Americ. Hort. I. p. 19.

Nom. Jap. Hana-torikabuto.

In hortis Japonicis ubique colitur. Species forsan ex *A. sachalinense* aut *A. neosachalinense* evoluta, et non species nova ut LÉVEILLE et VANIOT dicunt. Sed cum nominibus adhuc confusis ut supra citatis nomen *A. Fauriei* adoptavimus.

144) **Aconitum Matsumuræ**, NAKAI sp. nov.

A. zigzag, NAKAI in Tokyo Bot. Mag. XXII. p. 135. Glaberrimum. Caulis apice flexuosus et ramosus, ramis tortuoso-flexuosis. Folia radicalia ignota, caulina petiolata, laminis alte-trifidis, segmentis rhombeis, lateralibus bifidis, omnibus inciso-laciniatis, lacinis linearibus v. lineari-lanceolatis acutissimis. Pedunculi flexuosi, bracteis 1 foliaceis. Flores maximi. Sepala inferiora oblonga 2 cm longa 1 cm lata, intus et margine ciliata, lateralia fere rotundata ad basin producta 2 cm longa 1–1.7 cm lata, margine et intus ciliata. Cassis navicularis sub anthesin a sepalis lateralibus aperta, ad rostrum dilatatum sensim producta. Nectarium calcare breve securvo. Filamenta basi alata sed edentata. Ovarium 5, glaberrimum.

Habitat in monte Komagatake prov. Shinano : Nippon. VIII. 1880 (R. YATABE).

Quum ego 'An observation on Japanese Aconitum' in 'Tokyo Botanical Magazine' edidi *A. zigzag* non observavi et consideravi presentem speciem eadem esse. *A. zigzag* tamen est species diversa, veniens proximum ad *A. senanense* et *A. japonicum*.

145) **Aconitum subcuneatum**, NAKAI sp. nov.

Ab *A. Fischeri* qui affine differt, caule apice plus minus flexuoso, floribus breviter pedicellatis, inflorescentia axillari-contracta, foliis grossius serratis.

Tuber simplex v. divaricato–2–3 fidus usque 5–6 cm longus, cortice atrato. Caulis robustus, maximus basi diametro 1.5 cm, 4–6 pedalis, praeter apicem adpressissime ciliatam glaberrimus, subangulatus. Folia radicalia magis incisa, caulina petiolata, petiolis laminis fere duplo brevioribus. Lamina dilatata (13 : 19 v. 9 : 13 cm) ad medium palmatim 5-fida basi truncata v. subcuneata v. cordata, utrinque secus venas adpressissime ciliolata, margine grosse-ovato-mucronato-serrata. Flores bre-

vissime racemosi axillari-contracti, mediocres, intense violaceo-cærulei. Pedicelli adpressissime ciliolati, bracteis aucti. Sepala inferiora subæqualia lanceolata 1-1.7 cm longa 3-4 mm lata dense ciliolata, latelaria rotundata obovata supra medium pallidiora. Cassis 2-2.5 cm alta fornicato-obconica, rostro leviter producto. Filamenta basi alata bidentata. Ovarium 3 glaberrimum leviter divergens.

Habitat in Nippon: in monte Hakkodasan VII. 1912. (K. KORIBA et T. NAKAI) Aomori IX. 1900 (N. KINASHI) ibidem X. 1899 (FAURIE n. 2993).

146) ***Aconitum meta-japonicum***, NAKAI sp. nov.

Aconitum japonicum, Reichb. Illus. Gen. Aconit. t. XXVI. (Nihil aliud).

A. uncinatum, L. var. *japonicum*, REGEL in Pl. Radd. I. p. 87.

Caulis erectus 4-5 pedalis ad inflorescentiam ramosus et reflexo-ciliolatus. Folia palmatim 5-fida, segmentis oblongo-rhomboides grosse-mucronato paucique dentata, supra adpressissime ciliolata, subtus glabra. Ramus divaricatus v. ascendens. Pedicelli dense patenti-hirsuti. Flores intense violaceo-cærulei. Cassis 2 cm alta ad rostrum leviter producta glabra v. parcesissime ciliolata. Sepala lateraliter rotundata intus barbata. Filamenta basi alata supra alas ciliata. Alæ apice dentatæ. Nectarium apice rotundatum, calcare annulari recurvo. Ovarium 3(-4) glaberrimum.

Habitat in Nippon: monte Ontake VIII 1910 (G. KOIDZUMI) *Aconitum japonicum* a multis auctoribus confusum erat, enim descriptiones Thunbergianæ in Flora Japonica a figura sua (in REICHENBACH l. c.) toto differunt. THUNBERG inquit... 'Folia trifida...racemus brevis etc.... Illa significant *Aconitum* in montibus Japonicis vulgatissime crescentem. Illud *Aconitum* racemum brevem erectum neque horizontali patentem neque longe-petiolatum habet. In figura, tamen, racemus longe-pedunculatus et subhorizontali patens est. Hoc ingenium est insignum. Si *Aconitum* sect. *Napellus* ab inflorescentia dividimus, in sequentes partes distinguere possumus.

Pars. 1. Racemus brevis erectus axillaris et terminalis
(*A. japonicum*, *A. subcuneatum* etc.)

Pars. 2. Racemus longe-pedunculatus v. caulis ad inflorescentiam ramosus. Ramus primo horizontali patens, deinde ascendens.

(*A. Cammarum*, *A. uncinatum*, *A. Fischeri* etc.).

Pars. 3. Racemus paniculatus.

(*A. paniculatum*, *C. cernuum*. etc.).

Pars. 4. Racemus terminali-elongatus simplex.

(*A. Napellus*).

Quod in Flora Japonica descriptum partis primæ est, et quod in Illustratione Reichenbachiana delineatum partis secundæ, ie. prior est *A. japonicum* et posterior est species nova ad *A. Fischersi* simulans, idque nostrum *A. meta-japonicum*.

147) **Aconitum zigzag**, LÉVL. et VNT. in Bull. Soc. Bot. Fr. (1906) p. 390 (Nihil aliud)

Proximum ad *A. senanense* var. *glabratum*, sed exquo differt caule supra medium zigzag-forme deflexo, floribus oligomeris.

Habitat in Nippon : monte Komagatake prov. Shinano 2500 m VII. 1905 (FAURIE n. 6935).

148) **Aconitum arcuatum**, MAXIM. (Prim. Fl. Amur. p. 27) est species propria et non synonymus *A. Fischeri*. Caulis in nodos angulato flexuosus. Petiolus arcuato-deflexus et ascendens. Folia teneriora. Vidi specimen ex Kantō, quod cum descriptionibus Maximowiczianis toto convenit.

149) **Aconitum stenanthum**, NAKAI sp. nov.

Aconitum triphyllum proximum est, sed casside duplo angustiore exquo statim distinguendum. Cum panícula elongata et colore floris intense, planta est pulcherrima. Tuber 3 cm longus. Caulis erectus sub nodos sæpe angulatus glaber. Folia tripartita, segmentis lateralibus bifidis, omnibus elongato-rhombeis mucronato-grosse-dentatis. Inflorescentia axillari et terminali-racemosa. Pedicelli patentim hirsuti elongati flores 1–2 plo longiores, bracteis binis infra medium positis aucti. Flores

intense violaceo-cærulei. Sepala posteriora 5 mm lata 22 mm longa pubescentia, rostro angusto eximie producto. Filamenta glabra basi alata, alis apice non dentatis. Ovarium 3 fere glabrum.

Habitat in Corea: monte Peukhansan circa Seoul cum *A. triphyllum* mixtum et copiose crescit. 1912 (T. MORI n. 49).

150) ***Aconitum Komatsui***, NAKAI sp. nov.

Species affinis *A. senanensis*, sed exqua ramis arcuato-ascendentibus, casside naviculare ut in *A. Napellus*, nectariis deformibus differt.

Planta ex omni parte glabra, tripedalis apice ramosa. Rami secus folia arcuato-ascendentes. Folia inferiora 5-, superiora 3-partita, lacinis angustis acutissimis. Bracteæ lanceolatae sæpe foliaceæ. Flores intense violaceo-cærulei. Cassis navicularis. Sepala lateralialia longe-limbata. Nectarium 2-4 deforme, in forma variabile. Stamina cum staminodia intermixta. Filamenta apice ciliata basi alata. Ovarium 3 glaberrimum.

Habitat in Nippon: in herbidis montis Nantaisan 2000 m. ubi abunde crescit. VIII. 1911. (S. KOMATSU).

151) ***Aconitum Zuccarini***, NAKAI sp. nov.

Species affinis *A. Fischeri*, sed differt inflorescentia adpresse denseque ciliata, floribus majoribus.

Caulis erectus robustus. Folia fere glabra, caulina palmatim 3-5 fida, segmentis rhombeis grosse-dentatis. Racemus axillaris et terminalis. Flores intense-violaceo-cærulei. Cassis subfornicato-conica, 2-2.2 cm longa, medio 1-1.5 cm lata. Filamenta glabra basi alata. Ovarium 3 glaberrimum, connivens.

Habitat in Nippon: Hiharatōge prov. Iwashiro ubi hæc species solum crescit copiosum. VII. 1911 (G. KOIDZUMI).

Aidzu VIII. 1878 (R. YATABE). Yoshidamura circa Mito. IX. 1911 (I. ANDŌ).

152) ***Aconitum pseudo-læve***, NAKAI in Tokyo Bot. Mag. XXVII. (Junio) p. 128.

var. &. ***erectum***, NAKAI l. c.

A. læve, RAPCS. Syst. Aconit. Gen. p. 33. p. p.

A. pterocaulis, KOIDZ. in Tokyo Bot. Mag. XXVII. (Decembrio) p. 564.

A. septentrionale var. *alboviolaceum*, NAKAI in Tokyo Bot. Mag. XXV p. 52.

Caulis inferne subalato-decurrens v. longitudinali angulato-striatus, erectus.

Habitat in montibus Quelpaert, Korea, Shikoku et Nippon. Sequentes formæ distinguendæ,

forma 1. **genuina**.

A. Loczyanum RAPCS. l. c. p. p.

Caulis inferne angulato-striatus v. leviter alatus. Folia superiora trifida. Cassis sensim angustata. Flores albo-violacei.

In Japonia vulgaris sed in Corea potius rara.

forma 2. **alpina**.

A. thelyphonum, NAKAI in Tokyo Bot. Mag. XXII. p. 131.

Caulis inferne angulato-striatus v. leviter alatus. Folia præter suprema parva omnia 5-fida. Cassis elongata sed ad apicem non angustata. Flores albo-violacei.

In alpinis Shikoku et Nippon.

forma 3. **intermedia**.

Caulis inferne angulato-striatus v. leviter alatus. Folia superiora trifida. Cassis recta. Flores albo-violacei.

In alpinis Nippon.

forma **albidum**.

A. Loczyanum, RAPCS l. c. p. p.

A. Lycoctonum β . *f. ochroleucis*. MIQ. Prol. p. 187. FR. et SAV. Enum Pl. Jap. I. p. 12.

A. septentrionale var. *albo-violaceum* f. *albidum*, NAKAI in Tokyo Bot. Mag. XXV. p. 52.

Caulis angulato-striatus v. fere teres. Folia superiora trifida. Cassis ad apicem sensim angusta. Flores albid.

In alpinis Nippon rara et in hortis Japonicis colitur (olim vulgaris nunc rara).

var. **flexuosum**, NAKAI l. c.

Caulis supra medium flexuosus, sed non volubilis. Habitat in montibus Corea, vulgaris.

var. **volubile**, NAKAI l. c.

A. albo-violaceum (non KOM.) NAKAI Fl. Kor. I. p. 27. p. p.

Caulis saltem apice volubilis, pilis recurvis minutis dense vestitus. Habitu simulans Aconito albo-violaceo quodcum olim ego confusum, sed inflorescentia non patenti-hirsuta, pilis albis et non fuscis statim exquo distinctum.

Habitat in montibus Corea (Kumgangsán, Hallasan) et Nippon (Togakushi).

Aconitum japonense quod sectionis *Lycotium* est continet duas species. Aliud est *A. gigas* et aliud est *A. pseudolæve*. In hortis forma albiflora posterioris tantum colitur, et *A. Loczyanum* in Nagasaki et in Dzusi lectum quocum idem esse videtur; enim ubi nullum *Aconitum* præcipue sectionis *Lycotium* et in silvis et in montibus crescit. Ceterum *A. Loczyanum* est forma floribus albo-violaceis. *Aconitum gigas* est unica species floribus ochroleucis in montibus japonicis crescens, sed id habet folia quinquefida, (non trifida) cassidem fornicatam apice non contractam, a quibus ex *A. Loczyanum* statim distinguendum est. Non solum RAPACYS RAYMUND, sed MIQUEL et FRANCHET scriverunt ut *Aconitum fl. ochroleucis*, sed dubio ea vere ochroleuca erant. In speciminibus exciccatis flores *A. Loczyani* primo ochroleuci v. flavi fuisse videntur. Illa olim ut planta floribus flavis descripsi, præter *A. gigas* (nostrum *A. pallidum*) cum præsentem conspecifica. Non vidueram vivam plantam et totam fidem ad schedulas Universitatis Herbarii cum nomine '*A. Lycotium fl. ochroleucis*' ponens, eam planta floribus ochroleucis esse falsum sum. Sed illud nomen fide Prof. J. MATSUMURA erat tantum imitatio libri Franchetiani. Ita nunc emendo nomen præcedens et confusio vitens, nomen *A. Loczyanum* repello.